

VIHARNIK

Letnik XXXVI – december 2011, št. 4
ISSN 1318-9484

Tudi zimske meglice so lahko čarobne.

Foto: Anton Doma

Iz vsebine:

- **Namesto novoletne čestitke**
- **Datumi izletov v mesecu februarju 2012**
- **Slavica Dudanova- nova vodnica v našem društvu**
- **Prispevki o opravljenih izletih**
- **Prispevki iz enote Tacen**
- **Prednovoletno srečanje**

Vsebina:

NAMESTO NOVOLETNE ČESTITKE	1
DOLOČITEV DATUMOV IZLETOV V MESECU FEBRUARJU 2012	2
INFORMACIJE Z UPRAVNEGA ODBORA	2
SLAVICA DUDANOVA – NOVA VODNICA V NAŠEM DRUŠTVU	3
NADA FUX - nekrolog	6
PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH	7
PECA	7
RUTARSKI VRŠIČ IN SKOČNIKI	11
RADENSKO POLJE in NATURA 2000	12
TOPICA - OJSTRA	15
PLANINSKA ENOTA TACEN	20
RATEČE	20
PLANINSKI VIKEND V BOVCU	23
NARAVOVARSTVENI KOTIČEK	25
PLANINSKI NASVET	27
UTRINEK IZ NARAVE	27
PREDNOVOLETNO SREČANJE	28

Glasilo prejema le člani PD VIHARNIK. Letno članarino društvu za tekoče leto je potrebno poravnati najkasneje do konca meseca junija. Neplačniki ne prejema več glasila.

Izdaja Planinsko društvo Viharnik, Gregorčičeva 20, Ljubljana.

Prva številka glasila v tekočem letu izide sredi meseca februarja (gradivo za občini zbor), ostale tri številke pa v začetku meseca maja, septembra in januarja. Vaše prispevke za objavo pričakujemo do sredine meseca aprila, avgusta in decembra.

Pošiljanje člankov in drugih prispevkov: Nevenka Kanduč, Pot v Čeželj 2, 1231 Ljubljana - Črnuče, e- pošta: nevenka.kanduc@gmail.com

Uredila: Nevenka Kanduč, lektorirala: Alenka Malešič

Članarino lahko poravnate pri g. Mariju Geču vsak delavnik med 12. in 15. uro, in sicer po predhodnem telefonskem dogovoru z njim na tel. št. 01/ 478 97 22

Tajnica društva: Alenka Hitti, Reška ulica 17, Ljubljana, e-pošta: alenka.hitti@gmail.com, telefon: 031 281 845

NAMESTO NOVOLETNE ČESTITKE

Ker smo v novo leto že skočili pred izidom številke našega glasila, ki je pred vami, si bom namesto novoletnih želja, ki smo si jih tudi že izmenjali na Limbarski gori, dovolila spregovoriti par besed o delu, ki je pred nami.

Žal nam zopet preti izguba prostorov, kjer se je lahko sestajal upravni odbor društva, in prostora za izvedbo občnih zborov društva. Mrzlično iščemo nove rešitve. Samo upamo lahko, da se ne bodo čutile posledice tudi pri tiskanju glasila društva.

Pred nami je občni zbor društva, ki je hkrati tudi volilni. Nikakor ne pridemo do novega imena predsedujočega društvu. Nobenega predloga še ni bilo, nobene pomladitve oziroma novega duha in mentalitete. Še je čas.

Finančno pa smo solidni, kolikor je to sploh možno trditi za društvo, ki razen članarine nima drugih rednih prihodkov. Pri tem seveda igra veliko pozitivno vlogo finančni prispevek udeležencev izletov in daritev možnega dela dohodnine, kar dopušča država.

Pri dvoevrskem prispevku pa so zopet različne, nasprotujoče si težnje. Nekateri vodniki bi ga zvišali za toliko, da bi si iz njega takoj izplačali dnevnicu in eventualne druge stroške, nekateri pohodniki pa bi bili v sedanjih splošnih kriznih razmerah za njegovo takojšnjo opustitev.

O prvem in o drugem razmišljanju se lahko pogovorimo in sklepamo na občnem zboru, če bo zvišanje predlagal kdo od vodnikov oziroma če bo opustitev finančnega prispevka udeležencev izleta predlagal kdo od

članov društva. Upravni odbor društva ne misli predlagati ne prvega in ne drugega predloga.

Vsi skupaj pa smo lahko veseli, da je društvo izobrazilo novega markacista, čeprav vzdržujemo samo še eno planinsko pot, in da smo izobrazili novo vodnico. Oba strokovnjaka smo poiskali med člani društva. Novo vodnico predstavljamo vsem članom društva v tej številki glasila društva, v obliki intervjuja z njo.

Kot aktualna predsednica društva si želim le-to, da bi se uspešno spopadli s težavami in jih prebrodili oziroma jih ustrezno rešili ter da bi PD Viharnik v letu 2012 in v naslednjih letih viharil še naprej, da bi člani društva uživali na planinskih pohodih in v prijateljskem druženju. Po svojih močeh bom tudi vnaprej delovala tako, da bom osebno prispevala k izpolnjevanju teh želja, ne glede na svoj status v društvu. Računam pa tudi na vse člane društva.

**Predsednica društva
Anica Popovič**

DOLOČITEV DATUMOV IZLETOV V MESECU FEBRUARJU 2012

V programu izletov našega društva za obdobje marec 2011 – februar 2012 so bili za mesec februar predvideni štirje izleti, in sicer: Kofce, Sveti Lovrenc v Podgori, Dovška baba ter Mala mojstrovka. Pri teh izletih so bili podani opisi poti, višinske razlike, čas hoje ter kateri vodnik bo pohod vodil, razen točnega datuma.

Tako v tej številka glasila Viharnik objavljamo le še datume teh izletov:

dne 4. februarja
KOFCE (1488 m), po želji še kam višje,

dne 11. februarja
MALA MOJSTROVKA (2332 m),

dne 18. februarja
DOVŠKA BABA (1891 m),

dne 25. februarja
SVETI LOVRENC V PODGORI.

Prijazno vabljeni na naše izlete tudi v mesecu februarju. Četudi v tem mesecu zima običajno kaže najostrejše zobe, so velikokrat dani pogoji za obisk naših gora, za obisk nižjih planin in hribov pa letni časi niso praktično nikoli ovira.

Koordinator vodnikov
Bine Mlač

INFORMACIJE Z UPRAVNEGA ODBORA

Opredelitev do oprtih vprašanj v zvezi z organizacijo in stroški izletov

Na sejah upravnega odbora PD Viharnik so bila v zadnjem obdobju večkrat obravnavana različna vprašanja glede organizacije izletov, poravnavanja stroškov, izplačevanja dnevnic, potnih stroškov, odvajanja dvoevrskega prispevka, plačevanja tujega vodnika ipd. Upravni odbor se je do njih opredelil, sami vodniki pa niso imeli glede na sprejete rešitve drugačnih predlogov.

V nadaljevanju so povzeta tista obravnavana vprašanja in rešitve, ki se pri organizaciji izletov in načinu delitve stroškov tičejo neposredno ali posredno tudi samih udeležencev izleta.

- **Delitev stroškov naročenega prevoza .**

Strošek za naročeni prevoz (kombi, mini bus, avtobus, v nadaljevanju naročeni prevoz) se razdeli med vse udeležence izleta in tiste manjkajoče udeležence, ki niso odpovedali izleta skladno z navodili društva. Postopki oz. načini pokrivanja stroškov za manjkajoče udeležence so objavljeni v glasilu Viharnik št. 3/2010.

Vodnik se ne šteje med udeležence izleta, nanj se torej ne deli strošek naročenega prevoza.

V primeru, ko je izlet organiziran z javnim prevoznim sredstvom (vlak, avtobus), ima vodnik pravico zahtevati od društva povračilo stroškov prevoza.

- **Delitev stroškov prevoza, ko se izlet organizira z osebnimi avtomobili**

Šofer je upravičen do povrnitve stroškov bencina v višini 0,18 € za prevoženi kilometer. Izračunani strošek prevoza se nato razdeli med vse udeležence izleta enako, ne glede na to, koliko potnikov je bilo v avtomobilu.

Med udeležence izleta se v tem primeru ne štejeta šofer osebnega avtomobila in vodnik. Šofer osebnega avtomobila pa prispeva 2-evrski prispevek društvu.

- **Delitev stroškov prevoza, ko gre za kombinacijo naročenega prevoza in osebnega avtomobila**

Stroški prevoza se izračunajo tako, da se seštejejo stroški naročenega prevoza in stroški bencina osebnega avtomobila. Tako izračunani strošek prevoza se deli med vse udeležence izleta, ne glede na to, kje so udeleženci sedeli.

- **Dvoevrski prispevek članov društva**

Na vsakem izletu udeleženci izleta poravnajo 2-evrski prispevek, in sicer ne glede na to, ali je izlet organiziran z naročenim prevoznim sredstvom, javnim prevoznim sredstvom ali z osebnim avtomobilom. Vodnik 2-evrskega prispevka ne plača.

- **Plačilo prispevka za nečlane društva**

UO PD Viharnik je že v letu 2004 sprejel sklep, da udeleženci izleta, ki niso naši člani, plačajo prispevek, ki po preračunu iz SIT znaša 4,0 evre. Sklep doslej ni bil razveljavljen, vendar iz prakse vemo, da se pri obračunu stroškov organizacije izletov ni upošteval. Razlogi za neupoštevanje sklepa niso znani.

UO društva je zato sprejel sklep, naj se navedena odločitev glede višjega prispevka za nečlane pri organizaciji izletov dosledno izvaja. Vodniki bodo navedeni sklep pričeli izvajati z letom 2012.

Zimska idila.

foto: Anton Doma

Upravni odbor PD VIHARNIK

SLAVICA DUDANOVA – NOVA VODNICA V NAŠEM DRUŠTVU

Preko informacij o delovanju upravnega odbora društva so naši člani že bili seznanjeni, da iščemo novega vodnika oz. vodnico, v kolikor želimo po odhodu dveh vodnikov v letu 2010 in 2011 ohraniti število izletov na približno enaki ravni kot doslej. Tako je naš koordinator vodnikov Bine Mlač poskrbel, da se je velika ljubiteljica planin in sploh visokogorja ga. Slavica Dudanov, odločila da stopi v vodniške vrste. V letu 2011 je tudi uspešno opravila potrebno šolanje.

Našo novo vodnico bomo srečali že v prvih mesecih leta 2012, zato smo v Upravnem odboru menili, da bi bilo primerno, da jo našim članom predstavimo. S tem v zvezi je bil opravljen zanimiv pogovor, ki vam ga posredujemo v nadaljevanju.

Kdo vas je navdušil za delo vodnice, saj vemo, da ste potrebno izobraževanje opravili prvič, in sicer za potrebe našega planinskega društva?

Nekajkrat sem pomagala Binetu pri vodenju v Karniji, pozneje dvakrat na Grossglockner in dvakrat na štiritisočak Gran Paradiso ter večkrat pri vodenju otrok na Triglav. Da ne bi bilo kakšnih pripomb s strani vodenih, sem po dolgem nagovarjanju Bineta pristala, da si pridobim nekaj osnovne vodniške izobrazbe. Pri tem šolanju nisem zvedela prav veliko, kar bo povedal vsak, ki večkrat hodi na zahtevne ture z Binetom. Njegova neobvezna šola tehnike pravilne hoje, uporabe vodniške vrvi, iskanja prehodov na gorskih brezpotjih in še marsikaj drugega se bistveno razlikuje od suhoparnih predavanj ali teoretiziranja na tečaju za planinske vodnike. Ko je na primer v drugi polovici meseca septembra vodil 16 otrok skozi dolino Pišnice, sem na koncu poti, pri visokem peščenem in nevarnem bregu, končno videla v živo, kako se zelo hitro izdelata 120 m dolga vrvna ograja. Potem pa, kako se varno vodi otroke do vznožja. Na tečaju smo to delali v gozdu med drevesi, kar je daleč od vsake stvarnosti v gorah.

Kako sami ocenjujete izobraževanje za vodnika, je mogoče prezahtevno, prevelik poudarek na teoriji in premalo na praksi ipd.?

Za nazaj, glede tečaja, bi rekla, kar je bilo, je bilo. Ničesar se ne da spremeniti, ker je učni program zabetoniran za naslednjih deset do petnajst let. V njem je veliko snovi zunaj okvirjev vodenja v gorah. Nekatere stvari so danes pač drugačne. Ko se tega zaveš, pustiš vse na miru in se brigaš zase, čeprav se te besede slišijo nekoliko bogokletne. Čemu v nekaj drezati, kar ti kvečjemu lahko prinese nevšečnosti že pri izpitu za naslednjo kategorijo. Sama sem na tečaju pogrešala več uporabnega znanja. Če kdo razlaga vreme, potem bi morali iti ven in opazovati oblake, njihovo smer gibanja, določiti smer vetra in tako naprej. Pri prehrani v gorah bi prišla prav kakšna delavnica. Zgodovino planinstva, alpinizma in še česa bi si raje ogledala skozi črno-bele diase. Nekaj vrzeli je ostalo tudi v mojem planinskem izrazoslovju. Seminar na naloga, ki sem jo z izdatno pomočjo pisala dva tedna, je bila sama sebi namen, po domače totalno brezveze. Ko bi jo vsaj 15-20 minut zagovarjala. Izpitna tura pa je zgodba zase.

Plezanje v Glinščici.

Večkrat se postavlja vprašanje glede financiranja tečaja. Kako to sploh izgleda?

Tečaj plača PD. Drugo, kot so prevozi in potrebna oprema, ki je ni malo, plača oz. si prisrbi vsak sam. V večini drugih društvih to pokrije društvo, ponekod si plača posameznik. Če društvo ima opremo, je vsa zadeva cenejša. Da skrajšam: ko bo šel na tečaj novi tečajnik, mu je treba jasno povedati, da mu 600,00 EUR plača društvo, približno 600,00 EUR pa si mora plačati sam. Najbrž se bodo te cene dvignile, zato upajmo, da bo tako tudi s kakovostjo predavanj. Po tihem sem mislila na kategorijo B in D, a me je po vsem tem prvotno navdušenje minilo.

Kako poteka samo izobraževanje, koliko mesecev traja, katere planinske poti ste opravili v okviru pripravnštva za vodnico?

Dobrih šest mesecev oz. vsak mesec po dva dneva konec tedna. V glavnem je bilo veliko teoretičnih predavanj, kjer smo se borili s spancem. Nekateri predavatelji ne znajo predavati, nekaj je bilo nadpovprečnih. Naj omenim go. Lili Jazbec in našega g. Boruta Vukoviča. Pohvaliti moram tudi g. Bojana Pollaka, ki se pri praktičnih vajah zna posvetiti ljudem. Ostajam pri mnenju, da bi se glede kakovosti predavanj dalo narediti še veliko več in vpeljati daleč več praktičnih vaj.

Sicer pripravnštvo traja tri leta, in če je kdo zelo priden, ga lahko opravi prej. Opravila sem deset pripravnških tur, nekaj z Gregom, nekaj s Frenkom oz. Binetom in „njihovimi“ otroki. Vendar, ko bom poslala podatke na vodniško komisij, se lahko kaj mimogrede zakomplicira. Mogoče jim ne bodo všeč moje ture, in potem se bo pripravnštvo podaljševalo v nedogled. Bila sem opozorjena, da ni važno, kako in koliko tur vodiš, ampak kako pravilno izpolniš okenca na papirjih.

Ali ste imeli v okviru vašega šolanja že kakšno negativno izkušnjo, kot je na primer neposlušnost, variantni predlogi glede izbire poti ipd.?

Šolanje vodijo predavatelji, ki so planinski vodniki višjih kategorij. Med njimi je nekaj alpinističnih inštruktorjev ali dejavnih alpinistov, nekaj pa je strokovnjakov s posameznih področij. Z njimi nimam nekih slabih izkušenj, menim le, da bi jih morali nekoliko „prečistiti“, to se pravi poiskati

najboljše kadre, ki se jih da dobiti v Sloveniji. Teh se ne manjka, problem je, vsaj meni se tako zdi, da gre za zaprte skupine, ki se požvižgajo na kakovost, spremembe programov, novotarije, privlačnejša predavanja, podajanje uporabnega znanja in osnov za gorniško ali planinsko šolo, ki naj bi jo vodniki imeli z novimi člani PD. Da pride na tečaju do kakšne praske, bolj napete situacije ali negodovanja, je razumljivo.

Kako ste pripravili plan izletov za leto 2012, ko boste prvič samostojno vodila izlete kot vodnica?

Ne vem še točno. Bine mi je predlagal nekaj izletov, a bom do konca novembra še malo premislila. Všeč mi je Košutica, krožna pot čez Begunjščico, na pomlad me mika Kras. Mene bolj vlečejo visoke gore. O tem bomo najbrž razpravljali na vodniški sekciji.

Gran Paradiso.

Ali imate določena področja še posebno radi, kamor bi radi vodili (npr. Julijske Alpe, Karavanke, Polhograjsko hribovje)?

Nekako sem začela narobe hoditi v gore. Namesto, da bi raziskovala Julijce in Savinjske gore oz. Grintovce, sem začela v sosednji Karniji. Tam sem prehodila več kot 400 poti, ki vsebujejo lepo število ferat. Vmes pa sem tu in tam prečila še kakšen alpski ledenik in se povzpela na lažji tri ali štiritisočak.

Moram iskreno priznati, da sem zastrupljena s karnijskimi gorami, njihovo divjino in tišino. To je verjetno zadnja takšna oaza v Evropi. No, kadar so deževni dnevi skočim na Tošč in Polhograjsko

Grnado. Ko gore prekrije snežna odeja pa se redno odpravim na Kamniško sedlo, Grintovec, vmes se povzpnem še na Konja. Vsako zimo približno deset do petnajstkrat. Letos sem bila v visokih Alpah in zdaj me pogosto preganjajo v sanjah. Uh, kaj bi dala, da bi še enkrat obiskala tiste ledenike. Za naslednje leto sem si postavila kar visoke cilje.

Ali ste bili doslej članica kakšnega drugega planinskega društva ali pa ste v planine raje zahajali sami oz. z vašo izbrano družbo?

Ne! V mojem življenju je vedno bil prisoten šport: gimnastika, borilne veščine, smučanje. Pred šestimi leti je razpadla mala skupina, s katero sem hodila v gore, nakar sem se včlanila v PD Viharnik. Kot sem že rekla, najraje hodim v Karnijo. Ker je ta precej daleč in vožnje so precej drage, poskušam vezati ture vsaj na tri dni. Včasih si vzamem krajši, nekajdnevni dopust. Da ne pozabim, v pozni jeseni in na pomlad grem večkrat v Glinščico. Malo se pretegujem po feratah, malo po lažjih skalah.

Na splošno velja, da se planinci vedno manj vključujejo v planinska društva. Ali imate kakšne predloge oz. sugestije, na kakšne načine bi planince zainteresirali, da bi se udeleževali izletov v okviru planinskih društev?

Za to sem slišala, vendar o tem nisem kaj prida razmišljala. Pred leti sem prisluhnila nekemu pogovoru Bineta in Štefana. Zadnji je na društvo pripeljal več ljudi in potem sta z njimi opravila nekaj zahtevnejših tur. Da bi jih obdržala, bi morala to zahtevnost stopnjevati, a jima je nekako zmanjkalo sape. To so bili ljudje, ki bi šli v najtežje ferate, se povzpeli na kakšen Matterhorn, Mont Blanc ali Monte Roso, prečili Pireneje in podobno. Kolikor vem, Bine bi vse to lahko vodil kot za šalo, a si vsega tega ni hotel nartiti na svoja ramena. Ker so od izleta do izleta preveliki presledki, prvotno navdušenje presahne in ljudje gredo drugam. Možnost, da bi imeli naraščaj, smo menda preskusili z Nino, a se ni obneslo. Kako pridobiti mladino, ne vem, lahko bi take, ki se pripravljajo na srednja leta ali upokojitev. Morda bi naredili kakšno reklamo v državni upravi. Povabili bi jih na tri brezplačne raznolike in razgibane izlete ter na krajšo šolo gornišstva ali planinstva. Ni vraga, da ne bi kdo ostal v društvu.

Za konec še nekaj bolj osebnih podatkov. Kje živite, ste še zaposleni, vaši konjički ob prostem času ipd.

Smelt za Bežigradom je moj sosed. Zaposlena sem v Ministrstvu za obrambo, za zdaj je dela dovolj, koliko še, pa ne vem. Seveda, da ne pozabim: redno se kregam s svojo polnoletno hčerko tako, da je tudi na tem področju družinskega življenja še kar pestro. Kar se tiče moje hoje v gore, moram reči, da jo jemljem precej resno. Poleg nje se spogledujem tudi s skalnim plezanjem. A povsod tam, kjer je volja, je tudi pot. Poskusila bom trikrat na teden teči po Rašici in vmes obiskati kakšen fitness. Vsekakor si želim, da bi se naučila italijanščino. Karnijci so enkratni ljudje in včasih prav trpim, ker se z njimi ne morem sproščeno pogovarjati.

Za pogovor se vam najlepše zahvaljujem in upam, da vam bo v družbi viharnikov prijetno.

Urednica

NADA FUX

1919 – 2011

*Ni večje bolečine
kot v dneh žalosti
nositi v srcu
srečnih dni spomine.*

Dante

Ko se je v mesecu oktobru jesensko listje pozlatilo, nas je zapustila dolgoletna članica našega društva, Nada Fux.

V zadnjem obdobju ji zdravje ni služilo najbolje, zato smo jo redkeje videvali na naših izletih. Sama se je spomnim z izleta po Kraškem robu v začetku leta 2010.

Izžarevala je še veliko vedrosti, optimizma in zadovoljstva, da še vedno zmore ne prav lahko pot ter da je v veseli družbi. Ob postanku sem z njo izmenjala nekaj stavkov, in njene misli so se mi vtisnile v spomin. Izrazila je obžalovanje, da tako čas neusmiljeno beži. Prišla je do spoznanja, da je pomembno le to, da je človek srečen, mladostni ideali, da lahko človek svet premika, pa so le utopija.

Nada je bila srečen človek. Tako je sama menila v pogovoru, ki sem ga z njo opravila ob njeni okrogli obletnici. V življenju je počela stvari, ki so jo osrečevale, to so bile najrazličnejše športne dejavnosti, od kolesarjenja, igranja tenisa, plavanja, drsanja. Planinarjenje pa je bilo posebno poglavje. Ob očetu je planine vzljubila že kot majhen otrok. Od takrat je to ljubezen le še poglobljala.

Planine je redno obiskovala v najrazličnejši družbi, zelo pa je bila navezana zlasti na prijateljici Tatjano in Zlato. Ko je približno pred dvajsetimi leti postala članica tudi našega planinskega društva, smo jo tudi mi večkrat srečali na društvenih izletih.

Draga Nada, tvoja življenjska radost in pogled na smisel življenja nam bosta vedno za zgled in spodbudo. Radi se te bomo spominjali.

Nevenka Kanduč

PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH

PECA

V nedeljo 7. avgusta 2011 sem se skupaj s planinci PD Viharnik odpravila spoznavat muzej na prostem, Pal Picollo. Že na avtobusu pa nas je naš vodnik povprašal, če se strinjamo, da gremo raje na Peco, ker je vremenska napoved za Karnijske Alpe zelo slaba in bi imeli bolj deževen ogled te planotaste gore. Vsi smo z veseljem sprejeli njegov predlog. Morali smo še v Lesce po eno planinko, potem pa smo se čez Jezersko zapeljali v Avstrijo proti Pliberku, kjer je izhodišče za Peco (nemško:Petzen). Peca je na meji z Avstrijo nad Mežiško dolino na Koroškem. Je najvzhodnejši dvatisočak v Sloveniji. Dokaj obsežno planoto omejujeta dolina Tople in Meže, na severu pa se dviga nad Podjuno. Njeno vršno zgradbo sestavlja več vrhov. Najvišji vrh, 2.126 m visoka Kordeževa glava leži v njenem južnem delu, je planotasta, porasla pretežno s travo in nizkim rušjem. Proti severozahodu se zložno spušča na Knipsovo sedlo (2.012 m), kjer se nahaja planinski mejni prehod. Od tod se v isti smeri vzpne na srednji Končnikov vrh, kjer se začne greben proti drugemu najvišjemu vrhu, 2.113 m visoki Bistrški špici in zadnjemu dvatisočaku Veški kopi. Slednja dva ležita povsem na avstrijski strani.

Slovenci Peco poznamo predvsem zaradi pripovedke o kralju Matjažu in njegovi votlini na slovenski strani gore, Avstrijci pa imajo visoko v zgornja pobočja speljane žičnice. Tudi mi smo se do višine 1.700 pripeljali z vzpenjačo, nato pa smo se peš odpravili proti našemu cilju. Najprej smo hodili ob vznožju sedežnice oz. po

smučišču, nato pa po kamnito travnati poti med ruševjem strmo navzgor proti sedlu.

Ko smo prišli na pobočje, smo se po razpotegnjeni planoti napotili do najvišjega dela Pece. Spremljal nas je močan veter, ki je nosil oblake in meglice, tako da smo imeli nekaj sonca in jasnine in oblačnosti. Na poti so se naši pogledi ustavljali na živobarvnem planinskem cvetju in pogledu v doline in bližnje vrhove, Uršljo goro, Raduho in greben Olševe. Prav tako se vidijo najvišji vrhovi Kamniških in Savinjskih Alp.

Nazaj grede smo se vzpeli še na Končnikov vrh, kjer pa je veter pokazal vso svojo moč. Nato pa smo se po zelo strmi in kamniti poti spustili do vzpenjače, ki nas je odpeljala v dolino. Po isti poti smo se odpeljali proti Jezerskem. Na poti smo si ogledali na skali narisano ogromno fresko sv. Krištofa, zavetnika vozov, ker se je po tej dolini v preteklosti odvijal močan tovorni promet. Ustavili smo se še pri jezeru na Jezerskem, kjer smo se okrepčali, in se odpeljali proti domu. Preživeli smo lep dan, poln novih slik lepe narave.

Bojana Kmetec

PICCOLLO PAL

Vzpon na Piccolo Pal v Karnijskih Alpah je bil izveden šele v začetku meseca septembra, saj je v zgodnejšem terminu odpadel zaradi izredno slabega vremena. Vodil ga je vodnik Boris Jesenšek, ker je bil predvideni vodnik Borut Vukovič zadržan. Moram reči, da je nadomestni vodnik odlično opravil zaupano mu nalogo.

Vožnja do našega izhodišča je potekla brez težav, le v italijanskem mestecu Tolmezzo je bil vodnik in istočasno tudi naš šofer minibusu malo negotov, v katero ulico je potrebno zaviti. Dolgoletne šoferske izkušnje in instinkt pa sta ga takoj usmerila na pravo pot.

V Tolmezzu smo bili malo negotovi, v katero ulico je potrebno zaviti.

Po skoraj štirih urah prijetne vožnje smo prispeli do sedla na meji med Italijo in Avstrijo v Karnijskih Alpah. Med pohodniki je bil tudi viharnik Marko Žontar, ki je omenjeno pot pred časom že prehodil in je predlagal krožno pot, in sicer vzpon po strmejši avstrijski strani, nato pa spust po nekoliko daljši, vendar položnejši italijanski strani. Nad idejo smo bili vsi navdušeni in smo jo z veseljem sprejeli.

V začetku je bila pot kar strma, mestoma tudi mokra in spolzka, vendar smo jo brez težav premagovali, saj smo bili spočiti. Komentirali smo, da bi bil povratek po isti poti kar zahteven.

Sem in tja smo se malo ustavili, da smo našo vrsto strnili ter občudovali ostenje sosednje gore, preko katere je speljana plezalna pot. S prostim očesom smo lahko občudovali štiri pogumne plezalce. Dolina pod nami je postajala oddaljenejša in

ugotavljali smo, kako visoko smo se že vzpeli.

Malo postanka pri utrdbi iz prve svetovne vojne.

Vegetacija pri vzponu ni bila posebno zanimiva. Nič gorskega cvetja, pač pa najrazličnejše vrste zeli in trave, ki so značilne za vlažno gozdno podrast.

Med vzponom smo občudovali gore na nasprotni strani.

Po dobri uri in pol hoje smo prišli do grebena pod samim vrhom gore, kjer smo si vzeli čas za počitek in okrepčilo pred končnim vzponom.

Na sedlu pod vrhom gore Piccolo Pal smo imeli daljši počitek.

Zadnjih 15 minut vzpona je bilo zame pravo doživetje, čeprav načeloma nimam rada jeklenic. Tokrat je bilo drugače. Varovana železna pot je potekala v ozkem dimniku dveh mogočnih skalnih gmot. Da bi imeli obe roki prosti za varen in trden prijem jeklenic, je vodnik predlagal, naj mu izročimo vse pohodne palice. Malo nejeverni smo se spraševali, kako bo navedeno akcijo izpeljal. Ko pa je rekel, »kako bom vse pohodne palice spravil na vrh gore, je moj problem«, smo mu jih brez besed izročili. Počasi, eden za drugim, ob upoštevanju ustrezne varnostne razdalje, smo premagovali jeklenice.

Vzpon po jeklenicah je bil pravo planinsko doživetje.

Ko smo premagali skalne gmote, smo odkrili način tovorjenja pohodnih palic, ki si

jih je umislil naš vodnik. Njegova domislica je sprožila nemalo smeha. Podoben je bil namreč Ribničanu Urbanu, ki veselo prodaja suho robo.

Vodnik Boris je naše pohodne palice spravil v nahrbtnik kot Ribničan Urban svojo robo.

Sledila je še krajša pot skozi sezidan rov, na kar smo prišli do roba obširne valovite planote gore Piccolo Pal na višini 1866 metrov. Na planoti je ogromno ostankov s kamnom zidanih ograd, zaklonišč, ostankov bunkerjev in bivakov ter izkopanih jarkov iz prve svetovne vojne. Na gori, kjer smo se mi brezskrbno sprehajali in uživali v lepoti sosednjih gora, je bila pred malo manj kot 100 leti prava morija. Spominska tabla je navajala, da je na tem področju potekala v obdobju 1915 – 1917 prva italijanska bojna črta. Koliko mladih fantov je dalo svoja življenja brez potrebe?

Vrh gore Piccolo Pal je prepređen z ostanki prve svetovne vojne.

Prijetno razpoloženi viharniki na vrhu gore Piccolo Pal.

Po polurnem ogledovanju ostankov iz prve svetovne vojne na vrhu gore smo se po krožni poti zaželi spuščati v dolino. Po približno četrt urice hoje je Marko, ki je imel s seboj zemljevid, preveril, če je pot prava, saj je sam imel občutek, da bi morali že zavijati na desno stran, pot pa nas je še kar naprej vodila na levo. V naravi in na zemljevidu je bila pot v dolino označena s številko 401. Če je temu tako, bo že držalo, smo menili in pot veselo nadaljevali. Uživali smo v hoji po lepih travnikih, stezicah in gorski vegetaciji.

Po kakšni urici hoje pa smo naleteli na mlada planinca, pri katerih smo hoteli potrditev, da je pot pravilna. S pomočjo italijanskega in angleškega jezika ter ob pogledovanju še na njun zemljevid smo ugotovili, da gremo po variantni poti 401 b, ki v naravi ni bila označena, in ne po poti 401 a, kot smo želeli. Pri nadaljevanju poti bi prišli precej nižje, kot je bil parkiran naš minibus. Kljub temu je prevladalo večinsko mnenje, da pot nadaljujemo, potem pa bomo že rešili problem, kako priti do našega prevoznega sredstva.

Na ta račun je bilo izrečenih nekaj šaljivih pripomb. Komentirali smo, da če poti ne bi zgrešili, ne bi bili deležni hoje po tako lepi

pokrajini. Na poti smo ponovno naleteli na lepo obnovljena manjša kamnita prebivališča za vojake iz prve svetovne vojne. Table ob poti pa so pohodnike opominjale za trpke trenutke davnih let.

Pri spustu smo uživali na lepih gorskih travnikih.

Ko smo prišli do asfaltirane ceste, je dotedanja pripravljenost nekaterih naših viharnic, da s svojim šarmom ustavijo kakšnega šoferja osebnega avtomobila, ki bi našega vodnika peljal do sedla, kjer smo imeli parkiran minibus, splahnela. V reševanje tega problema se je podal vodnik sam. Ostali viharniki smo posedli na travo

pri bližnjem parkirišču, malo kramljali in tako čakali na vodnika. Ni minilo veliko časa, ko smo zagledali njegov minibus. Zelo hitro in prešerne volje smo se vkrcali in veselo nadaljevali pot proti domu.

V Kranjski Gori smo bili malo pred 19.00 uro in sklenili smo, da je čas za večerjo. Ob tej uri so bili lokali polno zasedeni, kljub temu nam je uspelo najti prazno mizo in smo bili relativno hitro postreženi.

Bila je že tema, ko smo se odpravili proti domu. V Hrušici nas je prva zapustila Jana in pripomnila, da njena pot do doma vodi po varianti 401 c. Smeh nad njeno domisljico je bil pika na i tokratnemu lepemu viharničskemu izletu.

Nevenka Kanduč

RUTARSKI VRŠIČ IN SKOČNIKI

Dobila sem domačo nalogo: naša predsedica Anica me je 'razveselila' z nalogo, ki se je večina viharnikov otepa. Pa sem ji že na poti domov povedala, da moja naloga ne bo prav nič potopisna, ker si ne zapomnim vseh zemljepisnih imen in ker nimam fotoaparata, s katerim bi ovekovečila ture v hribe. Navsezadnje sem 'hči ravnin' in mi je doživljanje gora in razgleda z vrhov zgolj lep trenutek in plačilo za trud, da sem uspela priti na cilj. Ne spominjam se, da bi mi kak razgled po vršcih jemal dih, kot se mi je to morda zgodilo ob branju kakšne knjige ali ogledu dobrega filma. Pa vendar – v gore grem rada!

Tretjo soboto v septembru smo se z Gregom odpravili proti Gorenjski. Bila nas je lepa družčina v dveh osebnih avtomobilih in Borisovem novem minibusu. Vzdušje v busu je bilo kljub rani uri živahno in v prijetnem pogovoru smo kmalu prispeli na izhodišče nad Gozdom Martuljkom.

Pot nas je vodila do brunarice Pri Ingotu, kjer smo se ločili v dve skupini. Skoraj vedno izberem lažjo pot in ta nas je vodila mimo kapelice precej strmo v hrib, nato pa smo se dvigali po lepo uhojeni gozdni poti po planini Jasenje in nadaljevali po dolinici do planine Zaprete in naprej do slapov Skočniki. Na poti do slapov smo se ustavili, odpočili, prigriznili in se odžejali. Ko smo prispeli na cilj, se nismo mogli dovolj načuditi, kaj je naredila voda (Beli potok)

skozi stoletja. Pogled na slap je bil veličasten: kraj, od koder smo ga občudovali, nam ga je odkrival v vsej njegovi silovitosti 35-metrskega padca v okroglo brezno, poraslo s temnozelenim mahom.

Koča Pri Ingotu, nato smo krenili po dveh različnih poteh.

Vračali smo se po isti poti in ponovno občudovali drevo, ki raste na dvignjeni skali in jo objema s svojimi koreninami. Pod nogami nam je šelestelo listje in pot nazaj je bila hitra in lepa. Pri Ingotu smo počakali na drugo skupino, ki je šla na Rutarski Vršič. Njihova pot je bila mnogo bolj zahtevna, saj so se vrnili precej izdelani. Kmalu smo si oboji opomogli ob dobri domači hrani, ki pa jo je Marko precej skritiziral na samem začetku naše poti, vendar mislim, da si je tudi on privezal dušico z domačo ponudbo.

Da so planinci dosegli krnico Za Akom, je bilo potrebno precej spretnosti.

Prve dežne kaplje so nas pregnale od Ingota, vendar so na poti do busa presahnile. Bil je še visok dan, ko smo prispeli v zadušljivo Ljubljano, vročo in soparno v pričakovanju padavin, ki pa jih ni bilo vse do naslednjega dne.

Vsakič, ko pridem domov, sem srečna, da sem šla na pot, saj se imam zmeraj lepo v prijetni družbi ljudi, ki imajo v sebi mnogo več kot le ljubezen do gora: so zabavni, razgledani, človeški, prijazni, tolerantni, sočutni... Še bom šla z njimi.

Najvišji slap Skočnikov.

Gore nad krnico Za Akom.

Emma Miklavič

RADENSKO POLJE IN NATURA 2000

Obeta se lep jesenski dan in ker je s Heleno vedno prijetno, se pridružim raziskovalcem malo znanih delov naše dežele.

Danes je naš cilj Radensko polje, ki spada v posebno varstveno območje Natura 2000 na nivoju EU. Nahaja se 20 km iz Ljubljane, v bližini Grosuplja. Je eno najmanjših kraških polj v Sloveniji, dolgo 4 km in široko 1 km na nadmorski višini 224 m.

Na parkirišču pred vhomom v park zapustimo Borisov bus; eni skočijo na kavico, drugi na hribček pred nami, kjer stojijo razvaline nekdanj mogočnega srednjeveškega gradu Boštanj. Pod hribom je tudi cerkva Sv. Martina iz tega obdobja, malo bolje ohranjena.

Ostanki nekdanj mogočnega gradu Boštanj.

Ponovno se zberemo, pridruži se nam lokalna vodička Andreja in že vstopamo na področje Radenskega polja. Poletje še

vedno vztraja, suša je dolgotrajna, zato je polje izsušeno, vode so se umaknile globoko v struge rek Dobravke, Zelenke in Šice, ki izvirajo in poniknejo na tem polju. Ob obilnih padavinah te reke poplavijo vse do prvih hiš vasi Račna. Polje obdajajo strma gozdnata pobočja, kjer domujejo veliki sesalci, kot so medved, volk in ris.

Sibirska perunika - zaščitni znak Radenskega polja.

Sredi polja se dvigata grička Kopanj in Boštanj. Radensko polje pokrivajo lepo pokošeni travniki, različno grmičevje in močvirsko šavje. Med cvetočimi rastlinami je simbol polja - modrovijoličasta sibirski perunika. Tu so še razne kukavice, kronice, svišč, ušivec, rozika in druge. V tem času skoraj ni cvetja, razen kakšne zapoznele cvetlice in seveda poznega jesenskega podleska.

Marijini vnukinji ob nizkem vodostaju v strugi rečice Dobravka.

Živalski svet predstavljajo različne dvoživke, kot so žabice in regice, ki

spomladi potujejo do svojih mrestišč preko lokalne ceste, zato jim prostovoljci pomagajo, da jih čim več preživi. Andreja povabi tudi nas, da se pridružimo tej humani akciji. Na tem polju živi tudi človeška ribica in plazilci, kot sta belouška in slepec. Radensko polje pa je tudi oaza za 68 tu najdenih vrst metuljev. Med njimi je nekaj izrednih, še živečih primerkov v svetovnem merilu.

Marja je uživala v nabiranju zdravilnega rmana.

Na poti čez polje opazujemo kraške pojave, kot so ponorne jame, retja, lijakaste kotanje, globoke struge rek in močila, v katerih voda nikoli ne presahne in so edini viri preživetja mnogim živim bitjem v sušnem obdobju.

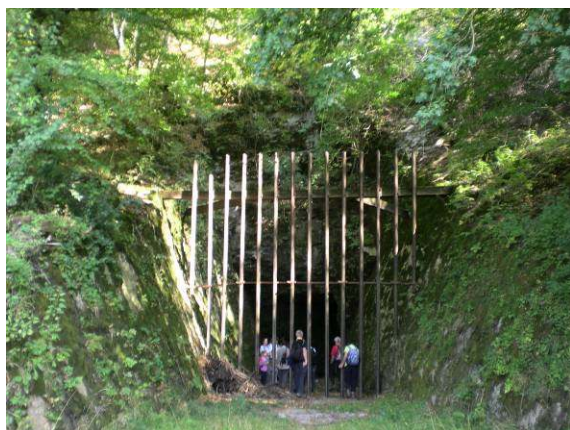
Podoba Radenskega polja v sušnem obdobju. V tem času ga žal koristijo neozaveščeni mladi motoristi.

V eni izmed večjih podorov rečice Šice opazujemo pravo traso nadebudnih motoristov, kjer svobodno izvajajo svoje vragolije, in to na zaščitenem področju Natura 2000. Ne moremo razumeti, da tega ni mogoče preprečiti, kot zatrjuje naša vodička.

Sončen in topel dan je še dodatno polepšal sprehod po Radenskem polju.

Ogledamo si tudi Zatočno jamo, to je požiralnik, kamor odtekajo vode iz polja, poniknejo globoko v podzemlje in ponovno pritečejo na površje kot izvir reke Krke. Pred vhodom v Zatočno jamo so namestili železne prepreke, ki naj bi ob visokih vodah zadrževale vejevje s čimer bi pospešili odtok vode. Vendar je očitno, da so glavne ovire globoko pod zemljo, kamor pa človeku ni možen dostop.

Požiralnik - Zatočna jama.

Iz vasi Račna se povzpemo še na osamelec Kopianj, kjer stoji podružnična šola in cerkva, ki izhaja iz 15. stoletja. Poleg stoji župnišče, kjer je naš poet France Prešeren preživel kot otrok tri leta pri svojem stricu župniku. Viden je tudi del obzidja iz časov turških vpadov.

Spustimo se globoko pod hribček, k čudežnemu studenčku, katerega voda naj bi imela nadnaravne moči in ki nikoli ne presahne.

Vrnemo se v Račno, kjer opazimo gnezdo bele štorke, ki so stalne prebivalke tega področja.

Pred župniščem na Kopianju.

Kot se spodobi po prijetnem potepanju nas Helena povabi v preizkušeno domačo gostilno, in ker ima vse dogovorjeno, smo hitro postreženi z odlično hrano in pijačo.

Polni nove energije ugotovimo, da imamo še dovolj časa za obisk Pekarne Grosuplje, ki praznuje 60 let delovanja in ima dan odprtih vrat. Pri vhodu nas hostese oblečejo v bela oblačila in že vstopamo v ogromne prostore pekarnice. Naša spremljevalka –

tehnologinja nam razloži vse faze proizvodnje. Pokušamo peciva in presenečeni opazujemo prijazno pripravo kruha; ročno ga pregnetejo v razne oblike ki nato klasično vzhaja v pletenih košaricah.

Ogled ročne izdelave drobnega peciva v Pekarni Grosuplje.

Sestavine so kvalitetne, sami meljejo najboljša žita, za vzhajanje uporabljajo naravno izdelano kisloto, ki je bolj zdravo kot kvas, in testu dodajo malo krompirja, da kruh dalj časa ostane svež. Pri 60 % spečenega kruha ne uporabljajo več aditivov. Zaradi vsega tega je njihov kruh tako dober, da bi ga še angelčki jedli, če bi

Sonček, ki nas je spremljal ves dan, se bliža svojemu zatonu. Mi pa srečni in zadovoljni na svoje domove. Saj vemo, z naravovarstveniki je vedno lepo, posebno še z dobro organizatorko in vodnico. Helena, hvala za lep dan.

Ivanka Pečlin

TOPICA - OJSTRA

Borutovi izleti so pravi biseri in ogrlica, ki jo je iz njih napravil, je že kar dolga. Kadar si katerega teh biserčkov ne morem privoščiti, se počutim prav opeharjena. Spletla sem jih v dolgo verigo lepih posnetkov naših krajev in gora na drugi strani meje.

Toda na izletu na Topico in Ojstro se mi je veriga že v samem začetku zapletla, zato bom morala namesto pravega biserčka vplesti sintetični nadomestek. Približno tako kot Janezek, ki ga je učiteljica vprašala, kaj se je naučil o muhi, Janezek pa je rekel:

»Muhe se pasejo na konjih. Konji imajo štiri noge, rep in glavo. Konji so vprežne živali, lahko pa jih tudi jahamo...«

Začelo se je takole:

V soboto sem v zgodnjih jutranjih urah pogledala, kdaj .bo odpeljal avtobus na Koroško. Na Viharnikovi spletni strani je pisalo: »odhod v soboto, izpred hale Tivoli ob .00«. Če bi bilo to res, bi avtobus že zamudila!

Ob sedmih zjutraj sem vsa krmežljava sedela v svojem avtu. Na parkirišču je stal samo še prazen manjši avtobus, ljudi pa ni bilo. Bilo je pretemno, da bi lahko kaj brala. Naredila sem nekaj nočnih posnetkov javorov na praznem parkirišču, se usedla v avto in zadremala.

Ko sem se zbudila in pogledala na uro, je manjkalo slabih pet minut do osmih. Brez nahrbtnika, v razvezanih čevljih sem oddivjala do skupinice ljudi ob malem avtobusu. Prepoznala sem viharnike. Čeprav sem bila na parkirišču že celo uro, sem prišla spet zadnja! Borut je povedal, da je ponoči slabo spal, zato bo poizkusil malo nadoknaditi na samem avtobusu. Nad tem sem bila zadovoljna, saj bi si tako tudi sama lahko privoščila še malo spanca. Toda Borutov super-ego je zahteval, da nam le kaj pove in razloži. Tistega, kar pove, nočem preslišati in zato sem morala ostati budna tudi jaz.

Peljali smo mimo habsburškega »deželnega mejnega kamna« med Kranjsko in Koroško, ki stoji ob naselju Spodnje Fužine. Tam sta napisani tudi razdalji do Celovca in do Kranja.

V nasprotno smer, kot smo vijugali mi, je vijugala in skakljala lepa Kokra. Zaradi mnogih skokov preko brzic je običajno vsa bela. Enako kot njena sestra Bela, ob kateri smo se vozili na avstrijski strani. Sestri izvirata na naših tleh, vendar vsaka v drugi državi. Kokra pri Virnikovem Grintavcu, poimenovanem po močni Virnikovi domačiji, Bela pa priteče izpod Belske Kočne. Ob obeh šumečih rekah so kraji redko posejani, saj v strminah za vasi ni dovolj prostora. Po vijugastih poteh so od nekdaj tovorili; tam je bil tudi prehod za mnoge vojščake – od Obrov do Turkov. Na Obre nas spominja še karantansko poimenovanje krajev – Obirsko, na Turke lepa komenda na Rebrci, ki stoji nad cesto na drugi strani Železne Kaple in je zato nismo videli. Na popotnike in vozarje nas spominja ogromna podoba Krištofa, ki je naslikana na izklesani skali nad potokom Bela. Ko smo se peljali mimo Krištofa, je o podobi veliko povedal Boris, zato jo samo omenjam.

Edini večji kraj na naši poti je bila Bela. Napisi krajev so v obeh jezikih, saj je župan Železne Kaple Slovenec. Dokler ni bilo papirnice, so v teh krajih prav vsi – brez izjeme, govorili slovensko. Avstrijci pa so postavili na Rebrci papirnico. Ljudi so zaposlili pod pogojem, da govorijo nemško. Če so ugotovili, da njihovi otroci med seboj žebrajo in »marvnajo« po domače ali če bi si kdo celo drznil poslati svojega otroka k šolskim uram slovenščine, dela zanj ni bilo več. Papirnica je pomenila preživetje in – kruto ponemčevanje. Zato so si oddahnili, ko smo se Slovenci osamosvojili in prevzeli tovarno. Papirnico smo novi lastniki uničili; kar naenkrat ni bila več »rentabilna«. Ljudje so izgubili službo, za katero so pred tem žrtvovali narodnost.

Ob napisu Železna Kapla smo zavili desno, ob potoku Lepenica proti Lepeni in navzgor mimo redko posejanih kmetij do gostišča Reipl. Verjetno je to edina domačija, kjer prav nič ne razumejo slovensko. Preverjanju neznanja slovenščine sem se odrekla, ker sem bila v skupini. Če bi bila sama, bi mu z vljudnim tonom in nedolžno prijaznim obrazom kratko povedala nekaj krepkih pridig v slovenskem jeziku. Seveda bi zelo natančno opazovala izraz na njegovem obrazu in predvsem izraz njegovih domačih....

Začeli smo se vzpenjati po v meglice ovitem pobočju. Kljub temu so macesni žareli v

vseh možnih zlatih barvah – od zlato oranžne, zlato rumene, blede zlate....

*Zlati macesen, ki ga ni mogoče spregledati.
foto: Borut Vukovič.*

Ves čas sem pritiskala na sprožilec fotoaparata. Toliko lepote v enem dnevu! Še bolj vesela sem bila, ko smo nad meglenim morjem zagledali hribe in gore – sprva na desni strani Peco, na levi Obir. Pod vrhom so se pokazali Julijci z očakom Triglavom in seveda vse Kamniške Alpe. Za njimi je žarelo modro nebo, brez oblaka. Poslušala sem razlage dr. Strojina in si poskusila čim več zapomniti, da bi imena, ki jih je povedal, doma napisala v fotografije. Zaradi neprestanega fotografiranja me je moral France neprestano čakati. Zelo resno je sprejel nalogo »zadnjega v skupini«.

Na cilju – vrh Topice. foto: Borut Vukovič

Na vrhu je kot fotomodel prav ob robu stene stal viharnik, tik pod njim pa so blesteli macesni. Z vseh možnih strani sem ga fotografirala. Seveda sem naredila tudi »dokumentarni posnetek« spominske plošče na križu, ki je označeval vrh. Spomnim se, da sta bila napisana dva slovenska priimka z nemškima imenoma, zraven pa je bilo napisano še nekaj meni nerazumljivega.

*Slavica in Nataša, v ozadju mogočna Peca.
foto: Borut Vukovič.*

Pot navzdol je bila tako lepa, da sem morala, zaradi pogostega pritiskanja na sprožilec, zamenjati baterijo v fotoaparatu. Ker sem se odločila, da bom napisala članek, sem posnela tudi vse smerokaze in kup podrobnosti, ki bi jih sicer zanemarila. Seveda so me najbolj zanimala hišne kapelice. Kmetije, ki so si daleč narazen, so si postavljale lastna znamenja, poleg tega pa seveda stojijo kapelice ali znamenja ob nekdanjih in novodobnih romarskih poteh, kapelice v spomin na hude čase, na usodne dogodke, na uslišane prošnje, na vojne zločine.....Prvo znamenje smo videli že blizu sedla. Bilo je čisto belo, streha je bila pokrita s škodlami. Marija, ki je držala v rokah sina, je bila podobna mladi lepotici iz sedanjih časov in tudi sv. Andrej je bil za današnji čas privlačen mladeč. Napisi so bili slovenski. Iz tega upravičeno sklepam, da

naši Korošci na drugi strani meje še vedno čuvajo stare šege in navade. Pri nas pa vsaka generacija poskrbi, da podira mostove za prejšnjo (in prejšnjimi) generacijam. Sedaj imamo nove šege – noč čarovnic, ki kot sodobna reformacija zaključni protestantom namenjeni Dan reformacije in je istočasno tudi uvod v Dan mrtvih; uvozili smo Valentinovo – na tepežkanje, štehvanje, na Pehtro Babo in druge pa smo pozabili. Poznamo še sekanje pirhov (s kovanci), pozabili pa smo trkljalnico pirhov, kjer novci nimajo nobene vloge....Globalizacija je zares fool cool! (opomba: full sem nalašč zamenjala s fool – izgovorjava je enaka, pomen pa....)

*Pogled na Ojstro, za njo pa Košuta.
foto: Borut Vukovič.*

Na sedlu je Borut vprašal: »Kdo bo jokal, če ne bomo šli na Ojstro?«. Dvignili sta se dve roki. Pa je rekel: »Kar jokajta«. Potem je obljubil, da bo lastnici teh rok popeljal tja gori, če najdeva prevoz. Takrat sem pomislila na svojega svaka, ki ima avto. Nekoč je rad zabijal kline v skale in skozi vponke zatikal vrvi, pred leti pa mi je potožil, da v svoji starosti ne najde več moškega, s katerim bi se podal v skale. Sedaj čepi doma, nekje nad Tržiškim zalivom sprehaja svojega psa in gleda, kako oklevajoče se Soča vali v morje. (Opomba globaliziranim Slovincem: Tržiški zaliv ni isto kot Tržaški zaliv!). Če bi povezala Boruta in Jožeta, ki hočeš-nočeš-moraš govori tudi italijansko, bi nam lahko Borut pokazal še veliko izletov na drugi strani meje. Tudi tistega, ki sem ga predlagala za naslednje leto. Seveda pa bi morala Boruta voziti v tisto zakotno kraško vas in potem žalostno gledati, kako moška odhajata. Hitro hojo in spretnost v gorah so mi vzele cigarete.

Veliko smo klepetali in nekaj seveda tudi politizirali. V spominu mi je ostalo duhovito ime za TV – odmeve: Tone jim pravi Špas

teater. Jaz sem seveda govorila o kandidatu za novega predsednika vlade. Kot župan se je zares izkazal: popravil je Plečnikovo delo od Špice pa do Zmajskega mostu, spodrezal kopico nosilnih pilotov pod Uršulinsko cerkvijo, ker je pač naredil novodobni hram za avtomobile, poskrbel za dobrobit župljanov in njihovih potomcev v Potemkinovi Ljubljani in lahko si predstavljamo kako bi/bo nadaljeval svoje delo kot predsednik vlade.

Prišli smo do Peršmanove domačije, kjer so koncem aprila 1944 pobili sedem Sadovnikovih otrok, starih od 1 do 12 let, mamo, očeta, staro mamo in teto. Sedaj je tam muzej, ki ga vodi Zveza koroških partizanov. V hiši sem se počutila kot na pokopališču. Stiskalo me je in želela sem si oditi. Čeprav je o muzeju, o poboju in o vojnih razmerah na Koroškem Borut veliko povedal in čeprav smo poslušali predavanje prijetne, nemško govoreče Avstrijke, ki ga je prevajala domačinka, enostavno ne morem pisati. Preveč me je pretreslo.

Po obilnem večernem kosilu ob jezeru na Jezerskem sem v avtobusu zadremala. Zares zbudila sem se šele doma, ko sem hotela poslati Živi pošto, pa sem ugotovila, da sem si napak napisala njen e-naslov, ki mi ga je dala na izletu. Potem sem hotela urediti fotografije – namesto slik sem zagledala le bele kvadrate. Ko sem zjutraj v temi čakala na odhod, sem namreč fotografirala prazno parkirišče in zato pripravila fotoaparata za »nočne posnetke« in s takšno nastavitvijo fotografirala najlepši sončni dan...

Z izgubo posnetkov, ki naj bi mi bili kažipot pri opisovanju našega izleta, sem izgubila tudi možnost, da izlet prav opišem. Poleg že v osnovi precej majavega spomina me je vso pot morila tudi zaspanost in zapomnila sem si še manj kot običajno. Zato sem se odločila, da bom na vprašanje o muhi odgovarjala z opisovanjem konja.

Ker ne morem iz svoje kože, prilagam tudi dve pesmici. Prva je namenjena dvema rekama Bela, ki ju je Borut vpletel v našo biserno ogrlico, druga pa je namenjena »globaliziranim Slovencem«, da bodo vedeli, kje se sprehaja moj svak.

BELA BILA

**VODA BISTRA, ŽUBOREČA
V SKALAH SE NEKJE ROJEVA;
VSA JE BELA, VSA KIPEČA -
SONČNI ŽAREK V NEJ ODSEVA,
VETER HVALNICO PREPEVA,
VODA PA SKAKLJA VESELA,
V ČISTI SREČI PREKIPEVA,
LEPA BILA, VODA BELA.**

**Z BELSKE KOČNE VSA BLEŠČEČA
KAPLJA V KAPLJO SE ZADEVA
BELA, BILA, VSA PENEČA –
ČISTA RADOST JO PREVEVA.
TODA KMALU SE ZAHTEVA,
DA IME BI DRUGO VZELA:
ZDAJ KOT VELLACH SE UMEVA
LEPA BILA, VODA BELA.**

**ČISTA VODA – TO JE SREČA
TODA MNOGIM SE DOZDEVA,
DA JE SREČA OPOTEČA.
SREČA BILI RES MINEVA:
NJENA ČISTOST IZGINEVA :
ZDAJ POSTAJA REKA FELLA
IN UMAZANA JE REVA
LEPA BILA, VODA BELA.**

**A VSEENO NAM NAPEVA
NI NOBENA VLADA VZELA:
V BILI SE POVSOD PREPEVA
LEPA BILA, VODA BELA.**

Na drugi strani meje sta vsaj dve slovenski reki Bela, obe izvirata na Koroškem, vendar prva v Italiji, druga pa v Avstriji. Korošci jima pravijo Bila, napišejo pa Bela. Obe tečeta tudi mimo krajev z istim imenom: Bela (Bila). In obe sta zaradi svojega žuborenja zares bele barve – »severozahodna« Bila, ki teče skozi Kanalsko dolino v Dolino Bile (sedaj Rezija imenovane), je celo v spodnjem toku vsa bela. Druga, »severovzhodna« Bila, ki teče proti severu, se pretaka po Podjuni in se pri Goričah izlije v Dravo.

Prvo Belo so v Italiji imenovali Fella, drugo Belo pa so v Avstriji imenovali Vellach.

BURJA NAD TRŽIŠKIM ZALIVOM

**KRAŠKA BURJA KAKOR FURJA
DIVJE BUTA, SE RAZBURJA,
TULI, SUVA VSEPOVPREK,
S STREH ODNESE KUP OPEK**

**IN ZALUČA FIČFIRIČU
KI PREPRIČANO TRŽIČU
REČE LAŠKO - MONFALKON
VSE OPEKE PRED PORTON**

Prilagam dva posnetka, ki sem ju naredila, ko sem šla sama na Topico. Takrat ni bilo modrega neba, macesni niso žareli, k tlom je pritiskala mrakobnost. Ker megleno morje takrat ni zakrivalo rdeče skale, o kateri nam je pravil Borut, pošiljam sliko kot dokaz, da ni lagal. Fotografij z vrha Topice nimam, saj sem tistikrat tavalala v nepreglednem oblaku.

Alenka Dobeic

S SONCEM OBSIJANA POKLJUKA

Ne razmišljajte o problemih, ne čakajte, da nekdo reši vaše težave. Spoprimate se s strahovi in slabim počutjem, zapustite meglene, onesnažene doline in po najkrajši poti pojdite v naravo, na sonce, med prijazne planince. To je edino zdravilo za osamljene, nove energije potrebne duše.

Zbrali smo se in napolnili Borisom kombi, sami prijetni osebkki z neizmerno željo naužiti se sonca in svežega gorskega zraka. Grega je izbral krasno turo. Z vremenom je imel srečo. Sam pa malo manj, zato nam je poslal Borisa v dvojni vlogi, in sicer kot vodnika in kot voznika. Ni kaj, zelo praktično.

Z nestrpnostjo čakamo prve sončne žarke, ki so nas končno pozdravili, nekje pred Radovljico. Od tu dalje čisto drug svet, s soncem obsijana pokrajina in hribi, na žalost še vedno brez snega. Naš cilj je Rudno polje – rekreacijski center. Po umetno zasneženih progah se že podijo zagreti biatlonci. Sonce, sneg, smrekovi gozdovi, sinje plavo nebo – nebesa.

Počasi se pripravimo na turo, v hotelu popijemo kavico in že potujemo proti prvemu cilju, Uskovnici. Pot je prijetna, s soncem obsijana, pohodniki pa kondicijsko usklajeni.

Ustavimo se na energijskem centru, izberemo vsak svoje polje, ki naj bi delovalo na šibke točke našega organizma. Zabavamo se, saj za preverjanje delovanja nimamo časa, zato nadaljujemo »sprehod« do Uskovnice. Tu imamo nekateri problem, saj mogočna gora pred nami res ne more biti Tosc. Na koncu popustimo izkušeni planinki z najdaljšim stažem, Mariji. Torej pred nam je mogočen 2275 m visoki Tosc.

Spoznanje: hribi, gledani iz različnih pozicij, so lahko zelo zavajajoči.

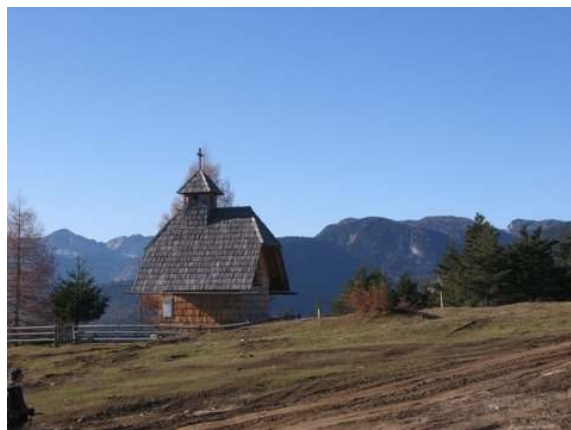

Planina je v tem času zapuščena, tudi koča je zaprta. Občudujemo izredni razgled na vse vrhove, ki obkrožajo Bohinjsko jezero, razen Triglava, ki nam ga zakriva čokati Tosc. V mali cerkvi odbije poldan, mi pa počasi zagrizemo proti naslednjemu cilju, Konjščici.

Skupinica je kompatibilna (beseda se je vrinila, ker smo med potjo ugotavljali njen pomen in zaključili, da je uporabna v različnih situacijah), zato 300 m višinske razlike brez težav premagamo v dobri uri. Dolina leži globoko pod visokimi hribi, tik pod Viševnikom, grebenom Slemena in Močil. Koča je zaprta, mi pa zasedemo klopi in mize naokoli. Predamo se toplemu soncu in malici iz nahrbtnikov. Za poobede imamo pehtranovo potico, s katero nas je razveselila viharnica, ki je veselo delila tudi recept za pripravo take dobrote.

Sonce se je začelo spuščati za mogočen smrekov gozd, mi pa počasi zapuščamo mirno oazo planine. Pot je suha, zato nimamo problemov pri prečkanju nešteti korenin in drugih ovir. Na Rudnem polju sonce še vedno vztraja, zato se pridružimo Anici in Veri, ki sta nas tukaj počakali in vztrajali do sončnega zahoda.

Med potjo domov se na predlog Marka ustavimo v centru Lesc. Pogrejemo si želodčke. Boris pokasira skromen prispevek. Ob mraku zapustimo prijazno gostišče in se odpeljemo v sivo gosto meglo proti Ljubljani.

Energija, ki smo si jo nabrali na tem čudovitem potepanju, nam bo še kako prav prišla v turobnih, meglenih dneh v našem mestu.

Viharniki si želimo še veliko tako dobro izbranih izletov.

Martina P.

PLANINSKA ENOTA TACEN

RATEČE

5. 8. DO 15. 8 2011

Tudi letošnji planinski tabor v Ratečah, 17. po vrsti, je bil prijetno doživetje. Vzdušje je bilo enkratno. Ker so stvari jasne, po toliko letih ostaja malo skrivnosti med nami, tudi velikih presenečenj ni več. Kakšno pa se vendarle zgodi. Da Vida po večerji kljub hrupu prespi večino dogajanja, smo nekako vajeni, ne preseneča nas Mojca, ki bodisi zaspri na skupnem kavču v dnevni sobi ali pa gre spat s kurami, nasmejali smo se Janezu, ki ga je zmanjkalo med njegovim »uradovanjem«, tako rekoč mu je pisalo sredi stavka zdrknilo iz rok. Nemalo pa smo bili začudeni, ko je pred televizorjem zmanjkalo Zdravka, ki se je vsa leta zdel neuničljiv, nič mu ni moglo do živega, četudi je ponočeval do zgodnjih jutranjih ur,

se mu to vsaj na videz ni poznalo. Močno upam, da smo to ujeli v fotoaparatus. Presenečenje je tudi Janezovo razkritje po toliko letih, kako je sploh prišel na idejo o planinskem taboru. Pravzaprav si ga je zamislila Helena Tepina, ki pa ga zaradi premajhnega zanimanja viharikov ni uspela uresničiti. Po Janezovi zaslugi nam to lepo uspeva že vrsto let!

Janez med vsakodnevnim uradovanjem: kako visoko smo se povzpeli, koliko nas je šlo .., kam pa jutri.

Tokrat smo za las ušli letošnji hudi vročini, ki je pritisnila po našem taboru in se še kar nadaljevala do konca poletja in globoko v jesen, s čimer se je planinska sezona v visokogorju kar malo podaljšala. Nekaj dežja nas ni odvrnilo od izletov, včasih tudi z dežniki. Zaradi dežja smo se iz doma odpravili kakšno uro kasneje kot ob običajni 6.00 uri. Tako smo si tudi brez naglice ogledali Slovenski planinski muzej v Mojstrani in bili navdušeni nad postavitvijo. Kot vsa leta v Ratečah smo se tudi tokrat namestili v našem domu Jalovec, na katerega smo se v teh dolgih letih kar nekam navezali, čeprav vemo, da se tudi njemu leta že dobro poznajo. Smo bili pa letos bolj ali manj sami, le tu in tam se je kdo ojunčil in se tukaj naselil za dan ali dva. Tudi to je prispevalo k sproščnemu vzdušju.

Ne bom pa omenjala števila steklenic, ki so kar prihajale in zmanjkovale, naj o tem poroča Lučka, ki je pridno zapisovala vsako steklenico, ki se je znašla na polici, in tudi vse tiste, ki so se pridno praznile. Kdo neki jih je praznil?!

Človek bi pričakoval, da bomo glede na nekatere »kazalce« tabor skrajšali za kakšen dan ali dva – o tem smo se že nekaj

dogovarjali, očitno pa ne dogovorili –, vendar se tokrat to še ni zgodilo. Najbolj vztrajni, moški del z Janezom na čelu, so tako opravili kar 11 izletov. Že v petek popoldan se jih je kar 9 zapodilo z Vršiča na Slemenovo špico, Melita je prišla iz Mojstrane kar v supergah, češ da popoldanski izlet ne more biti kaj posebnega. Tako si je zamislil naš Umekov Tone, Melita pa mu je nasedla, kot da ga ne bi poznala. Letos res ni padel v kakšno jamo ali ribnik na svoji parceli, velike zagnanosti za hojo po hribih pa kljub temu ni kazal; pridružil se nam je le dvakrat, pomeni, da bo vseeno lahko prebiral naš skupni zbornik. Dekleta smo si privoščila kakšen dan »dopusta«, takšna je pač tradicija, in si na ta način zmanjšali število izletov (2 sta jih opravili 10, 2 po 9), še aktivna Mojca je svoje dejavnosti začasno odložila za 8 izletov, tri dekleta smo zmogle 7 izletov, nekateri pa so prihajali in odhajali (so morali pa zgodaj vstati!), Melita se nam je pridružila kar iz Mojstrane, kadar se ji je zahotela hoja v hribe, spet drugi so prišli na podaljšani vikend, Aleš pa si je v dveh poskusih doma izprosil čas za 4 izlete. Bravo!

Pregled pokaže, da se je letošnjega tabora udeležilo 21 planincev. Najmanj nas je bilo na zadnjem izletu, 15. avgusta, na rateški praznik (Škrbinjek – Mali Kumleh – 8), največ pa se nas je povzpelo na Mittagsnock – Nagglers Alm (15), saj jih je kar pet prišlo zjutraj iz Ljubljane oz. Mojstrane.

Mittagsnock Nagglers Alm. Potem pa gobice, gobice, mnogo gobic.

Ta izlet je bil sploh nekaj posebnega zaradi obilice gob, posebno jurčkov, ki smo jih pobirali kar spotoma (tudi pravoverni Nataša se temu ni mogla upreti!); v domu smo si naslednji dan pripravili odlično

predjed, h kateri so se dobro podali šampanjec za aperitiv in steklenici polsladkega vina iz Romunije, ki ju je za pokušino prinesla Mojca. Jubilantom je vendarle treba nazdraviti, kajne.

Sicer pa nas je bilo 10 na Kamnitem lovcu, 11 na planini Emberger Alm - Knotenberg (Kreuzeckgruppe), 12 na Poludnigu, Poldošnji špici, prav toliko se nas je v dežju in z dežniki sprehodilo – koliko krat že? - v Tamar, 13 se nas je odpravilo na Špik Hude police in na Martuljške slapove, ki smo jih nekateri nadgradili še z Akom, zjutraj pa smo bili navdušeni nad ogledom Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani, 14 je (v drugem poizkusu, prvič smo se zaradi dežja kar obrnili na pol poti) uspel vzpon na Monte Avanzo, ki ga štejem med najresnejši izlet letošnjega tabora.

Nekaterim se pivo prileže tudi na vrhu Kamnitega lovca.

Pogled na 2.489 m visoko Monte Avanzo iz prijetnega Tolmezza, kjer je tudi jutranja kava dobra.

Do kočice Calvi (koča pri izviru Piave) je bilo še kar nekaj hoda.

Če smo lani kovali zaroto, kako obeležiti Janezov tisoči izlet, kako ga presenetiti, kaj pripraviti, ne da bi za to kaj vedel, smo letos spet stikali glave, bližal se je namreč Zdravkov 1000. izlet. Tega res ni dosegel na samem taboru, ampak kar kmalu za njim, zato je bil dogovor nujen. Da ne bo šla stvar v pozabo, jo bom omenila kar na tem mestu. Če sodim po izrazu na njegovem obrazu, nam je »zarota« tudi tokrat uspela: razveselil se je majice s svojo podobo na križu, Zdravko se namreč rad slika v tej pozi. Kot vedno se je izkazal tudi naš dežurni slaščičar Tone, ki je pripravil prav poseben posladek – fižolovo torto.

Janez pa si je zamislil malce težji izlet. Smo se kar nahodili, moram že reči, nekateri so si pot na Vrtačo prihranili, drugi smo rinili še do vznožja Svačice in precej naokoli prišli na Zelenico, kjer nas je čakala druga polovica skupine. Nekaj godrnjanja in težjih besed je bilo, nič ne rečem, poti kar ni hotelo biti konec, bilo pa je tudi obupno vroče. Izlet pač, vreden našega slavljenca. Pa saj je tudi naš Zdravko nekaj posebnega! Četudi kdaj obupno »zateži«, vemo, da se lahko zanesemo nanj, da je po kondiciji in še čem naš najmočnejši član, da ne bo odrekel pomoči, da je Janezova desna roka, pot preverja na njegovi in še svoji planinski karti (kako bi nas sicer varno vodil naš možganski trust!), se pa vendarle dobro razumemo in se imamo radi.

Vrtača - toliko nas je »padlo« v sliko, del pa je lenaril kar na sedlu pod vrhom.

Še oštirju Bizjaku v Zgornji Beli smo se zazdeli kot ena velika družina in ni skoparil s pozornostjo. Oba, Janeza in Zdravka, je pocrkjal s steklenico dobrega vina, vse pa s kozarčkom borovničevca. Ker me je pesniška muza tokrat pustila na cedilu, smo zapeli malce prirejeno kitico iz naše pesmice, ta vedno prav pride:

***Hura, hura, v hribe Janez nas pelja,
hura, hura, za male krajcarje (četudi
zapelja).***

***Naj bo dež al' sonce sije,
Janez spet po kribik rije,
Zdravko res sledi mu zvesto,
je za njim na drugem mestu.***

Takole pa je svoji podobi na ogled postavil naš slavljeneč.

Lepo smo izvedli letošnji planinski tabor in se skupaj z Zdravkom veselili ob njegovem dosežku, nato pa že nestrpnost čakali nov planinski dogodek, podaljšani vikend v

Bovcu. Janez nas še vedno s čim presenetiti. To je pa že druga zgodba.

Vilma Kavšček

PLANINSKI VIKEND V BOVCU

OD 30. SEPTEMBRA DO 2. OKTOBRA 2011

Malo pred poletjem je Janeza »popadla« zbirateljska žilica, začel je namreč na veliko zbirati Mercatorjeve pike (rdeče znamkice); prav vsi smo mu jih nosili. Z njimi naj bi izkoristili kar dober popust v bovškem hotelu Kanin, čez dan pa bi se povzpeli še na kakšen vrh. Na taboru v Ratečah smo se dokončno dogovorili, določili datum, v Ljubljani pa sta Janez in Zdravko uredila vse potrebno, da smo zamisel lahko uresničili.

Tako se nas je v petek, 30. septembra, popoldan (naj tisti maloštevilni »oddelajo«!) 20 pohodnikov odpravilo s petimi avtomobili mimo Rateč in čez Predil v Bovec. Kar lepo število, ki je zahtevalo precej Janezove organizacijske spretnosti. Vremenska napoved je bila več kot obetavna, pravzaprav si skoraj ne bi mogli zamisliti lepšega vikenda. Bovec je bil temu primerno kar lepo zaseden. Večer je bil prijeten, topel, nekateri so ga po večerji izkoristili za pohajkovanje po mestu, drugi so se namestili po sobah, tretji so klepetali kar na hodniku v hotelu. Naslednji dan nas je čakal pohod na Brinico in Veliki vrh.

Po zajtrku in jutranji kavici smo se odpeljali proti prelazu Tanamea (za nepoučene, beseda prihaja iz »tam na meji«!), od koder smo se začeli vzpenjati proti Stolovemu grebenu in na 1.636 m visoko Brinico (Monte Briniza).

Pot je lepa, včasih tudi precej strma, hojo pa je od časa do časa otežila kar huda vročina. Na vrhu smo bili nagrajeni s krasnim razgledom po okoliških hribih, prepoznali smo npr. Montaž pa Strmo peč, s pomočjo zemljevidov še vse druge. Nato smo se podali naprej proti 1.556 m visokemu Velikemu vrhu – Testa Grande, potem pa grebena kar ni hotelo biti konec.

Na Brinico in Veliki vrh.

Pot na Veliki vrh - grebena ni in ni hotelo biti konec.

Sploh ne vem več, kateri od prehojenih vrhov je Veliki vrh, toliko jih je bilo, vrhov namreč. Ko smo že mislili, da je zadnji, se je za njim pokazal še eden in še eden. Mestoma se mi je zazdelo, da nam ne uide celoten greben, potem pa se je pot vendarle obrnila navzdol in po nekaj urah vztrajne hoje smo prišli do avtomobilov.

Ta izlet je bil za vse nekaj novega, tudi za Janeza, zato ga nismo pretirano gnjavili, ker se je uštel v urah hoje, saj ni mogel vedeti, kolikokrat bomo morali gor in dol, gor in dol. Zaradi oddaljenosti so nam ti hribi iz Ljubljane skoraj nedosegljivi! Kljub temu smo bili dovolj zgodnji, da smo si nekateri pred večerjo privoščili še nekaj plavanja v bazenu in tako pregnali utrujenost iz nog. Gotovo pa nam je ostalo še nekaj moči in volje, da smo po večerji ponovno odkrivali, ali je v Bovcu »še kaj odprtega«.

Naslednji dan nas je čakal prekrasen izlet na Veliko Tičarico nad dolino Soče. Tičaric je gotovo nekaj, sama sem bila na tisti ob Triglavskih jezerih. Tokrat smo iz Bovca krenili proti vasi Soča in se zapeljali malo

višje, od koder smo se podali na pot. Podobno kot pred nami viharniki smo se tudi mi spravili na most, da bi se ovekovečili za spomin, vendar nas je bilo toliko, da smo se težko zvrstili na mostičku, ki povrh vsega ni bil najbolj zaupanja vreden, da bo vzdržal tolikšno težo. Kar nekaj časa smo hodili po dobro uhojeni poti, čeprav gre za čisto brezpotje, kot nas je poučil zapis iz Viharnika, ki je Janeza tako navdušil, da se je odločil za to pot. Brezpotja ga sploh posebej navdušujejo.

Velika Tičarica. Tako lepo smo jo videli, le kam se je skrila pot?

Ko smo bili že dovolj visoko, smo se znašli v ruševju, kjer nas je čakala opisana past. Videli smo vrh, kamor smo bili namenjeni, vendar nismo zadeli poti. Pretikali smo se skozi ruševje, hodili sem ter tja, prišli do previsa in se podali nazaj, nato pa smo končno le zagledali opisano pot - posekano ruševje, ki nas je pripeljala na vrh. Kakšen razgled!!

Po nekaj neuspešnih poskusih smo le našli pot, ki je pripeljala na vrh Velike Tičarice.

Z vrha, malo pod dvema tisočakoma, smo lahko občudovali lepote naših gora, vse okoli nas so se bohotili naši hribi s Triglavom na čelu, pod nami pa Trenta.

Prelepo! Kar nekaj časa smo vztrajali na vrhu, nismo se mogli nagledati teh lepot.

Z vrha pa kakšen razgled, kakšno ozadje, kdo se ne bi nastavil fotografu?

Pot navzdol ni bila več neznanka, sledili smo prej prehojeni poti, ki smo jo zaradi velikega števila kar dobro uhodili.

Sicer pa je treba reči, da so to samotne poti, na katerih ne srečuješ veliko popotnikov. Pravzaprav nobenega! Poleg tega so bile tokrat razmere več kot dobre: pot je bila z nekaj malega izjem suha (sicer bi obupno drselo po travah in skalah), vidljivost odlična (nanjo se ne podajajte ob slabem vremenu ali v dežju oziroma snegu).

Kot rečeno, Janezova domislica in Mercatorjeve pike so se dobro obnesle. Če temu dodamo udobnost hotela in dokaj okusno hrano pa krasno vreme, ki je tudi prispevalo k prijetnemu vzdušju, ni moglo biti drugače kot lepo. Po zaslugi dobrega soseda pa tudi cenovno dosegljivo.

Vilma Kavšček

NARAVOVARSTVENI KOTIČEK

Helena Tepina nam je pokazala čudovit sprehod po Radenskem polju. Sprehajali smo se med vodami in travniki, gledali vrbe – večinoma ive (iva je vrsta vrbe), mogočne hraste, nežne trepetlike (vrsta topola). Nekateri smo zaostali in zagledali pisano žabo. Vodička nam je povedala, da vsako

leto vabijo prostovoljce, da prenašajo žabe preko ceste. Ali bomo šli? Jaz sem za to!

Enako kot tem zelenkam se dogaja mladim krastačam, ko zapuščajo ribnike na Barju. Stotine in stotine je povoženih. Malokdo ve, da so krastače zelo koristne – namesto strupov poskrbijo, da iz vrtov zginejo nepovabljeni polži itd.

Kot vidite, sem nehala pošiljati slike in pesmice metuljev. Ker moje pesmice o njih in o drugih žuželkah ravnokar tiskajo v založbi Narava (v sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem), jih boste raje tam prebrali in uživali v lepih fotografijah enega naših vodilnih entomologov dr. Trilarja).

PISANE ŽABE

PISANI ŽABCI IN NJIHOVE ŽENKE
PISANE ŽABE – V RODBINI ZELENK
V SUŠČU IN TRAVNU SE BODO MOŽILE
JAJČECA – MREST BODO V MLAKI PUSTILE.

ŽABICE V TRUMAH PO CESTI SKAKLJAJO
CESTNIH PREDPISOV PA SPLOH NE POZNAJO
NE GLEDAJO LEVO, NE GLEDAJO DESNO
ŽABE PROMETA NE JEMLJEJO RESNO

PRIPELJE SE AVTO IN VOZI ČEZ ŽABE
NA CESTI OSTANEJO MRTVE, POHABE
V ŠOLI ZATO SMO OTROCI SKLENILI
ŽABICE BOMO ČEZ CESTO NOSILI

Pisane žabe sodijo v družino zelenih žab.

V krajinskem parku Radensko polje bodo letos prostovoljci nosili čez cesto žabe. Vabljeni vsi

ZELENA ŽABA KVAKA

ZELENA ŽABA SE BAHA,
KVAKA, VELIK MEH IMA
GLASNO, GLASNO Z NJIM REGLJA
KVAKA, KVAKA: KVA-KVA- KVA

MEH NAPIHNE ČEZ IN ČEZ
OD PODBRADKA PREK UŠES,
GLASNO KVAKA, PRAV ZARES
SAJ JE V MLAKI ŽABJI PLES

Zelena žaba bolj kvaka kot rega (regajo zelene regice)

Foto: Janezb –Foto narava.

KRASTAČA

TETA VRT JE POSEJALA
IN SOLATO RAZSADILA
KRASTAČA PA JE POMAGALA
DA SE POLŽEV JE ZNEBILA

V MALEM TRAVNU PA KRASTAČE
ODSKAKLJAJO TJA DO MLAKE
PRAV NERODNO VSAKA SKAČE
SAJ IMA PREKRATKE KRAKE

PREČKALA BO NEKAJ CEST
IN OB MLAKI SE MOŽILA
V MLAKI BO PUSTILA MREST
K TETI SE POTEM VRNILA

Krastača se možī.

Krastača je »angel varuh« povrtnine – hrani se z insekti, polži, malimi miškami in malimi voluharčki. Bajke, da ob dotiku s krastačo najdemo njene bradavice, niso resnične. Žal se krastače le malokdaj vrnejo s popotovanja do mlake – povozijo jih avtomobili. Krastače zaradi kratkih, prešibkih zadnjih krakov slabo skačejo – raje hodijo.

VIGRED IN SEKULJA

VSAKO LETO, PRAV POČASI
NEŽNA VIGRED SE SPREHAJA
PO RESAVI IN PO VASI.
VČASIH SNEG JI ŠE NAGAJA
KADAR ROŽICE SADI -
TOPLO SONCE JI POMAGA
JI POZORNO SNEG TALI

ZGINE SNEG, OSTANE VLAGA
VČASIH LUŽA, VČASIH MLAKA
TISOČ JAJČEC TJA ODLAGA
ŽABA, KI PRAV ČUDNO KVAKA

Sekulja je vrsta žabe ki živi v vlažnih gozdovih, na travnikih, resavah in v močvirjih. Njeno kvakanje je zelo nerazločno. Izmed vseh žab prva odlaga jajčeca (krogla z njenimi jajčeci plava na vodi , v njej je celo do 3500 jajčec).

Vigred (koroško) je obdobje konca zime in začetka pomladi.

Sekulj, samica.

foto: Borut Kumar-Foto narava.

Alenka Dobeic

PLANINSKI NASVET

Pri mojem zadnjem vzponu na Krn sem opazil, da večina planincev slabo načrtuje pohode. Gredo recimo s planine Kuhinja samo na Krn in po isti poti nazaj.

Po moje je dosti boljše iti s Kuhinje na Krn (ca 4 ure), spust pa napraviš po malo daljši, vendar mnogo lepši poti preko Krnske škrbine, Batognice, Peskov, jezera v Lužnici, Rdečega roba nazaj do avta na planini Kuhinja (cca 5 ur). Če si pa bolj adrenalinske narave, lahko že na približno polovici poti na Krn izbereš označeno "zelo zahtevno smer" za vzpon na vrh, namesto običajne po travniku.

Batognica, 2164 m.

Jezero v Lužnici.

Pavel Jarc

UTRINEK IZ NARAVE

Ime gorske cvetlice je DLAKAVI SLEČ

Takoj po izidu našega glasila v mesecu septembru se je po telefonu oglasila naša naravovarstvenica in dobra poznavalka gorskega cvetja Breda Jančar in mi sporočila, da je ime gorske cvetlice, ki ji nisem vedela imena, dlakavi sleč ali rododendron. Sama je menila, da je bilo ime cvetlice na posnetku verjetno težje razvozlati, ker je že precej odcvetela.

Po pošti je posredovala tudi fotografijo dlakavega sleča iz njene knjige *Alpsko cvetje* avtorja Wolfganga Lipperta ter krajši opis te lepote, ki ga povzemam v nadaljevanju.

Rododendron je bogato razrasel grm z enakomerno olistanimi vejami. Cveti od meseca junija do avgusta. Uspeva predvsem na apnenčastih tleh, med ruševjem, v gorskih gozdovih in sicer do okoli 2500 m nadmorske višine. Razširjen je na območju srednjih in vzhodnih Alp ter na Balkanskem polotoku.

Urednica

Kaj je to ?

Glede na to, da smo uspešno določili ime gorske cvetlice, o kateri smo spraševali v prejšnji številki glasila *Viharnik*, je pred nami nov izziv. Planinski prijatelj iz Maribora mi je poslal izredno zanimivo fotografijo, na kateri je vejica sleča z nenavadno kroglico roza barve, ki jo je posnel na Peci.

Avtor fotografije ne ve, za kakšen pojav gre: mogoče obolevnost rastline, zapredek kakšnega zajedalca, sadež ali kaj drugega? Če naši naravovarstveniki, botaniki oz. drugi poznavalci narave poznajo navedeni pojav, jih prosim, da nam to sporočijo.

Urednica

Ježek

Ježek teka teka in se kotali, jabolka in hruške nabirati hiti. Tako nekako pravi znana otroška pesmica, da si jež pred zimo napravi zalogo sadja, ki ga v svoj domek nosi natakknjenega na bodice, kar pa seveda ne drži. Hrano, ki jo ježek najde, takoj poje, njegova zaloga za zimo pa je debela plast podkožne maščobe. Jež je sicer vsejed, a najpogosteje se hrani s hrošči, gosenicami in drugimi žuželkami, ob priložnosti pa tudi s sadjem in jagodičevjem.

Tega prikupnega malega ježka je Pavel Jarc srečal in ga fotografiral, ko je nabiral robide blizu Areha na Pohorju (1200 m nad morjem). Očitno je slastne sadeže nabiral tudi ježek.

Nevenka Kanduč

PREDNOVOLETNO SREČANJE

Po nekajletnem premoru smo se viharniki zopet odločili, da se pred novim letom srečamo na kakšnem lažjem planinskem pohodu in se potem nekoliko še skupaj poveselimo. Zasluga za organizacijo in izvedbo tokratnega prednovoletnega srečanja, ki je bilo v gostišču na Limbarski gori, gre naši duhovni vodji Heleni Tepini in njeni pomočnici Alenki Hitti.

V soboto dne 17. decembra se je 28 viharnikov zbralo ob 10.00 uri na parkirišču Hale Tivoli. Med zbranimi je bilo veliko planincev – dolgoletnih članov našega društva. Da nas ne bi zeblo, je Andreja ponujala in točila dobro močno kapljico. Ko je naročeni avtobus zamujal že 15 minut, se je pričela akcija ugotavljanja, kaj je z naročenim prevozom. Ugotovljeno je bilo, da je prišlo do kratkega stika med glavnim prevoznikom in njegovim podizvajalcem, zato bo potrebno na prevoz še malo počakati. Da bi lažje počakali in da bi čas hitreje minil, je prikupna harmoničarka Lojzka zaigrala nekaj poskočnih, nekaj viharnikov pa je tudi zaplesalo.

Helena je poskrbela tudi za prvo družabno igrico – ugani znano osebnost. Prva je bila pozvana k nalogi naša predsednica. Helena ji je na hrbet pripela list z napisom Anica Popovič in igra se je lahko začela. Naša predsednica pa je kot iz topa ustrelila: »Mislim, da sem ta znana osebnost jaz.«. Ob tej izjavi sta se prepletala smeh in začudenje, kako ji je to uspelo. Eni veseli, drugi malo manj, saj se je igra končala, preden se je zares začela.

Drugi je bil na vrsti Boris Tkačik. Na zastavljena vprašanja je prišel do informacije, da gre za znanega politika. Ker

pa je politikov preveč, v času treh minut, ki jih je imel na razpolago, da ugotovi, za katero osebo gre, ni uspel priti do pravega imena. Ime je bilo napisano na njegovem hrbtu, bil je Karel Erjavec.

Nato sem bila sama na vrsti. Po parih zastavljenih vprašanjih sem zelo hitro prišla do ugotovitve, da gre za zelo znano svetlolaso gorenjsko pevko, imenovano tudi diva, ko pa je bilo potrebno izreči njeno ime, sem imela totalno blokado. Malo sem poizkušala ugibati s črkami njenega imena, pa tudi na ta način ni šlo. Ko je minilo nekaj sekund čez tri minute, pa sem izustila: »Helena Blagne«. Animatorica in viharniki so bili milostni, saj so rekli, da odgovor priznajo, kljub rahli zamudi. Vsi trije tekmovalci smo bili za naš trud poplačani z buteljko vrhunskega vina.

Malo pred 11. uro je prišel naš avtobus, ki nas je veselo razpoložene popeljal proti Limbarski gori. Glede na časovno zamudo smo hoje željni planinci zapustili avtobus le kakšnih dvajset minut hoje pred vrhom.

Helena je poskrbela, da smo si zelo lepo cerkev na vrhu 773 m visoke gore, ki je posvečena sv. Valentinu, ogledali tudi od znotraj. Notranjost cerkve se ponaša z oltarjem Marijinega kronanja. Glede na to, da je bila z nami tudi solo pevka Marija, smo jo zaprosili, da je v tem božjem hramu zapela pesem tudi za našo dušo.

V prijetni sobici gostišča smo se posedli in bili prav kmalu postreženi s slastnimi pečenicami ali hrustljivimi krvavicami. Lojzka je kmalu nato raztegnila harmonika in plesni prostor je bil kmalu poln. Med plesnim počitkom je skrbela je družabno dogajanje tudi Alenka, ki je vodila tombolo, medtem ko sva z Marjanom Kurentom skrbela za izročanje nagrad. Za izvedbo igre je pomagal tudi naš Marjan Potisek z

ustreznimi napotki, navodili, s preskrbo vseh potrebnih rekvizitov, saj ima na tem področju bogate izkušnje.

Pri vlečenju številke so bili igralci malo nestrpni in pripominjali, da vleče le tiste številke, ki jih sami nimajo na igralnih lističih. A to je trajalo le nekaj časa. Prav kmalu je prva igralka prišla po nagrado za prve tri številke v vrsti, kmalu nato druga in tretja. Nagrade so bile praktične (skodelice za kavo, kape, okrasna keramika, dežnik ipd.). Glavna nagrada, hlebec čudovitega tolminskega sira, pa je imela posebno mesto, na vrvici je visela s stropa.

Po seriji izžrebanih številke je bilo potrebno zopet malo zaplesati. Ko smo se utrudili, je sledila igrica v spretnosti čim dalj časa vzdrževati dva napihnjena balona v zraku. Kar nekaj viharnikov se je poizkusilo v tej večini, viharniki pa so naglas štelili in ugotovili, da je balone najdalj časa zadržala Meta. Za svojo gibčnost je bila poplačana s praktičnim darilcem.

Nato smo ponovno nadaljevali žrebanje številke za tombolo. Z vsako izžrebano številko je bilo več tekmovalcev, ki so imeli tri številke v vrsti. Ko je nagrad za tri številke v vrsti zmanjkalo, so se pričele dodeljevati nagrade za štiri številke v vrsti in nato za pet številke.

Vmes smo zopet plesali in izvedli družabno igrico potiskanja oreha do določene točke z utežjo na privezani vrvici okoli pasu. Istočasno sta se pomerili dve skupini s po pet tekmovalci. Med igro je bilo veliko shema, saj oreha nista potovala v zeleni smeri, pripeta utež na vrvici, s katero je bilo potrebno potiskati oreh, se je nekontrolirano gugala in vrtnčila in ni hotela ubogati igralcev. Viharniki so bučno

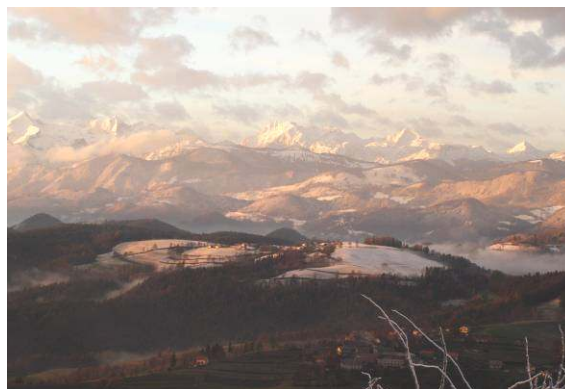
spodbujali obe ekipi, urnejša pa je bila ekipa, v kateri so bili večinoma zastopani moški tekmovalci. Obe ekipi sta bila za trud poplačani s praktično nagrado.

Pri ponovnem žrebanju številke tombole je napetost naraščala, saj so bile vse nagrade za pet v vrsto že podeljene in čakala je le še prva nagrada ob izpolnjenem celotnem igralnem lističu. Napetost je naraščala od številke do številke. Potem pa se je oglasila Marija Kastelic in rekla, da ima izpolnjen celoten listič. Komisija je zelo skrbno preverila, ali so bile številke na lističu tudi dejansko izklicane, in izkazalo se je, da je bilo resnično tako. Marija je dobila prvo nagrado. Ob tem se je prostoru razlegal bučen aplavz.

Tik pred sončnim zahodom so se megle razkadile in vsi smo odšli na plano občudovat na novo zasneženo Posavsko hribovje na eni strani, na drugi strani pa kot umito zasneženo pogorje Kamniško-Savinjskih Alp, pod njimi pa so se videli pravljlični zaselki nad Tuhinjsko dolino Pšajnovica, Češnjice, Poljane nad Blagovico itd.

Da je bila mera polna, nas je obiskala tudi humoristka Nela Eržišnik. Samo za nas si je vzela čas in prišla iz hrvaškega doma za upokojence izpovedat nekaj življenjskih resnic, ki se zgodijo ženski, ko ostari. Kljub temu da smo se ji prešerno smejali, smo se pri sebi zavedali resničnosti njenih navedb.

Naš dolgoletni član Stane Kotnik je imel krajši nagovor in zrecital zelo prijetne verze pred kratkim preminulega pesnika Toneta Pavčka. Tudi Marija Kastelic je prenesla pozdrave našega nekdanjega vodnika Marjana Prinčiča.

Za konec pa sta se v besednem dvoboju pomerila še Anica Popovič in Marjan Beretič, ki sta morala v roku ene minute eden za drugega poslušalce prepričati, da sta najboljša kandidata za določeno funkcijo. Oba tekmovalca sta se profesionalno lotila naloge, le da je Anica zasukala nalogo in namesto, da bi kandidata hvalila, se je spraševala, zakaj bi to funkcijo sploh potrebovali. Njene poklicne izkušnje ji niso dale, da ne bi v kaj dvomila. Oba tekmovalca sta bila za trud poplačana z žlahtno kapljico.

Ko je naša Lojzka še zadnjič zaigrala na harmoniko, smo se vsi viharniki zbrali na plesnem prostoru in kolikor je bilo pač prostora, zaplesali kolo.

Prijetno razpoloženi smo zapustili Limbarsko goro. Očitno bomo morali prednovoletna srečanja tudi v bodoče še organizirati, saj smo bili nad skrbnim delom in čudovito izpeljanim programom Helene in Alenke vsi zelo navdušeni.

Nevenka Kanduč

PD VIHARNIK, december 2011